

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

ПАШНІНА АННА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 657.1:657.6:658.8(043.2)

**РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Спеціальність 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Рівне – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Національному університеті водного господарства та природокористування Міністерства освіти і науки України (м. Рівне).

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Левицька Світлана Олексіївна,
Національний університет водного господарства
та природокористування (м. Рівне),
професор кафедри обліку і аудиту.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Бондар Микола Іванович,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
декан обліково-економічного факультету;

кандидат економічних наук, доцент
Лайчук Світлана Михайлівна,
Житомирський державний
Технологічний університет,
доцент кафедри обліку і аудиту.

Захист дисертації відбудеться «23» грудня 2016 р. об 11⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 47.104.07 Національного університету водного господарства та природокористування за адресою: 33028, м. Рівне, вул. Соборна, 11, ауд. 103 (конференц-зала).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету водного господарства та природокористування за адресою: вул. Олекси Новака, 75, м. Рівне, 33002.

Автореферат розіслано «22» листопада 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук, доцент

О. В. Павелко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Постіндустріальна економіка, що ґрунтується на знаннях та інформації як факторах виробництва, вимагає відповідних змін в обліковій системі підприємств, якісних реформаций на етапах формування та використання облікової інформації. Однією з характерних ознак постіндустріальної економіки є визначення інформаційних технологій як виду ресурсного забезпечення діяльності суб'єктів, що висуває певні вимоги до їх корисності та цільового використання.

Сучасна економічна система характеризується збільшенням кількості інформації, зокрема, облікової, стрімким розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій. Це обумовлює необхідність посилення уваги до формування інформаційно-облікового ресурсу в умовах постіндустріальної економіки, вивчення впливу інформаційно-комп'ютерних технологій на трансформацію елементів організації обліку.

Дослідженню теоретичних аспектів інформаційного забезпечення в умовах постіндустріальної економіки присвячено праці багатьох зарубіжних учених, зокрема: Д. Белла, М. Ван Бреда, Х. Ван Грюнінг, М. Коен, Т. Сакайя, А. Тойнбі, Е. Тоффлера, С. Хантингтона, Е. Хендриксона, В. Іноземцева, К. Шеннона та ін. Окремі аспекти трактування сутності інформації як виробничого ресурсу, принципів її формування, критеріїв класифікації, якісних характеристик, особливостей узагальнення обліково-аналітичних даних відповідно до цільових потреб управління знайшли відображення у працях сучасних українських учених, а саме: О.Р. Антонюк, М.І. Бондаря, П.М. Грицюка, З.В. Гуцайлюка, Т.В. Давидюк, А.Г. Загороднього, С.Я. Зубілевич, С.В. Івахненкова, І.Д. Лазаришиної, С.М. Лайчук, С.О. Левицької, С.Ф. Легенчука, Н.М. Малюги, Г.О. Партин, Л.М. Пилипенко, М.С. Пушкаря, С.В. Свірко, М.Г. Чумаченка та ін.

Високо оцінюючи наукові та практичні здобутки зарубіжних і вітчизняних науковців щодо проблематики дослідження, відзначимо, що розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій обумовлює необхідність удосконалення організаційних положень, формування інформаційно-облікового ресурсу, розробки практичних підходів до його відображення в обліку та звітності вітчизняних суб'єктів господарювання. Потребою у комплексному вивченні теоретичних та організаційних положень бухгалтерського обліку в контексті інформаційно-облікового ресурсу обґрунтовується актуальність обраної теми дослідження, його цільове спрямування, мета, завдання та структура.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Національного університету водного господарства та природокористування, зокрема кафедри обліку і аудиту за темою «Облік, аналіз та аудит (контроль) діяльності економічних суб'єктів відповідно до стратегії сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0115U003840, 2015-2018 рр.), у межах якої автором розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення облікового забезпечення результатів підприємницької діяльності в умовах застосування інформаційно-

комп'ютерних технологій, і кафедри економіки підприємства за темою «Вдосконалення економічного механізму використання ресурсного потенціалу суб'єктами господарювання» (номер державної реєстрації 0112U001124, 2012-2015 рр.), у межах якої здобувачем обґрунтовано доцільність використання сучасних інформаційних технологій на прикладі виробничих підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційних положень бухгалтерського обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій.

Для досягнення зазначеної мети передбачено вирішення таких завдань:

- визначити потребу в реформуванні економічної інформації як передумови створення інформаційно-облікового забезпечення управління підприємствами;
- сформувати напрями організації облікової системи підприємства з урахуванням ідентифікації корисності облікового забезпечення результатів збалансованого використання виробничих ресурсів;
- виявити особливості впливу сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) на результативність інформаційно-облікового ресурсу, зважаючи на запити користувачів обліково-аналітичної інформації;
- оцінити сучасні ІКТ на предмет формування інформаційно-облікового ресурсу як основи для прийняття ефективних управлінських рішень;
- уточнити класифікацію та якісні характеристики облікової інформації як виробничого ресурсу в умовах застосування інформаційних технологій на основі використання сучасних засобів комп'ютерної техніки;
- обґрунтувати методи і підходи до визначення результативності впровадження комп'ютерної інформаційної системи з метою подальшої її оцінки на підприємствах (на прикладі об'єктів дослідження);
- проаналізувати трансформацію елементів організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій;
- ідентифікувати особливості впровадження на підприємствах електронного документообігу;
- розробити рекомендації щодо порядку організації підсистеми управлінського обліку та формування управлінської звітності з використанням програмних продуктів.

Об'єктом дослідження є процеси організації обліку господарської діяльності підприємств в сучасних умовах економічних трансформацій.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та прикладних підходів до організації обліку діяльності підприємств з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Методи дослідження. Методичною основою здійсненого дослідження є класичні положення сучасної економічної теорії, теорії та організації обліку, інформаційних систем та технологій в обліковій системі, економічної інформатики. Для досягнення визначеної у роботі мети використано такі методи дослідження, як: монографічний – у процесі опрацювання наукових джерел та статистичних документів; абстрактно-логічний – для узагальнення теоретичних

засад та наукових підходів до сутності облікової інформації, функціонування системи обліку та її автоматизації, формулювання висновків і практичних рекомендацій; аналізу та синтезу, індукції й дедукції – з метою дослідження теоретичних аспектів функціонування постіндустріальної економіки та інформаційно-облікового ресурсу як предмета обліку; класифікаційно-аналітичний – для дослідження видів економічної інформації, класифікації облікової інформації у контексті її використання КСБО, класифікації інформаційних ресурсів; фінансовий аналіз – у процесі проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств хлібопекарної промисловості; економіко-статистичний – з метою дослідження показників ефективності використання автоматизованої інформаційної системи обліку досліджуваних підприємств; графічний – для наочного відображення результатів дослідження у вигляді графіків, рисунків, блок-схем. Для опрацювання та обробки даних статистики, бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємств використано програмний пакет «MS Excel», програму «1С: Підприємство».

Інформаційною базою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти, матеріали Державної служби статистики України, Державного агентства з питань електронного урядування України, періодична література у сфері автоматизації обліку в умовах постіндустріальної економіки, фінансова звітність окремих підприємств, ресурси всесвітньої глобальної мережі «Інтернет», а також виконані автором у процесі дослідження аналітичні розрахунки.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційних положень бухгалтерського обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. Найбільш вагомими теоретичними та практичними результатами, які характеризують наукову новизну дисертації та особистий внесок автора, є такі:

удосконалено:

- трактування сутності поняття «інформаційно-обліковий ресурс» (ІОР) як інформації та об'єкта обліку з ідентифікованими критеріями корисності, на основі використання якого забезпечується результативність оперативного та стратегічного управління. Практичне застосування наведених підходів уможливить реалізацію ІОР як засобу повного й об'єктивного розкриття даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства відповідно до цільових потреб користувачів;

- структуру організації облікової системи підприємства як упорядкованого процесу функціонування інформації в рамках інтегрованої системи господарського обліку на методичному, технічному та адміністративному рівнях, що дозволить повною мірою забезпечити оприлюднення результатів фінансово-господарської діяльності з урахуванням збалансованості її економічної, соціальної та екологічної складових;

- науково-методичні підходи до оцінювання результативності впровадження комп'ютерних інформаційних систем (КІС) на основі застосування

методів нечіткої логіки, що уможливить оцінку ефективності комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку;

- організаційні положення управлінського обліку та формування управлінської звітності в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій шляхом розробки структури Стандарту ведення управлінського обліку за модульними блоками та регламентаційними документами, використання якого сприятиме підвищенню оперативності та ефективності комп'ютеризації управлінського обліку;

набули подальшого розвитку:

- теоретичні засади побудови процесів механізації та автоматизації як основи технологічної складової організації системи обліку підприємства: процеси автоматизації запропоновано передбачати у внутрішньому Положенні про організацію обліку; для підтримки процесів механізації (підпорядкованих автоматизації) – забезпечувати планове заміщення та оновлення відповідно до інвестиційно-інноваційних програм суб'єкта діяльності, що розкриє облікову довершеність даних, їх аналітичне узагальнення в контексті управлінських запитів;

- методичне забезпечення здійснення комп'ютеризованої обробки даних за допомогою комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (КСБО), в основу якої покладено формування аналітичних даних, накопичення і збереження інформації, складання податкової та фінансової звітності, побудову графіків, розрахунок показників фінансового стану підприємства, що сприятиме покращенню результативності носіїв облікової інформації;

- класифікація облікової інформації (за стадіями виникнення, повнотою, сталістю, за джерелами походження) у контексті її використання КСБО з метою встановлення взаємозв'язку між вхідними даними, що формуються на основі інформаційних потоків, які функціонують як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі підприємства, та вихідної інформації, отриманої в ході їх обробки. Представлення інформації за визначеними ознаками розкриває сучасні функціональні вимоги щодо КСБО, виконання яких забезпечує її ефективність;

- змістове наповнення елементів організації бухгалтерського обліку (в частині організації праці бухгалтера та техніки ведення обліку) в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій, що дозволяє визначити нові підходи до організації обліку на підприємствах у сучасних умовах господарювання;

- організаційне забезпечення електронного документообігу в бухгалтерському обліку через визначення системи заходів на державному рівні (внесення змін до нормативно-правових актів, упровадження нових стандартів подачі звітності) та порядку внутрішньої обліково-адміністративної реорганізації (встановлення обов'язків та атестації, формування внутрішніх регламентаційних документів, розробка порядку роботи з електронними документами) на рівні підприємства, що забезпечить функціонування ІОР відповідно до цільових запитів користувачів.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретико-методичні результати дослідження можуть застосовуватися в практиці автоматизації обліку діяльності підприємств. Запропоновані у дисертації пропозиції за результатами

впровадження ефективно впливають на організацію системи комп'ютеризованої обробки даних за допомогою КСБО, забезпечують оперативний та достовірний розрахунок показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, дозволяють дослідити результативність її впровадження на підприємстві через визначення та обґрунтування критеріїв корисності.

Окремі положення дисертації використано у практичній діяльності суб'єктів господарювання: методичне забезпечення оцінки результативності впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку на основі застосування методичних прийомів нечіткої логіки, що дозволяє обґрунтувати варіанти комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку (з використанням чи без використання SaaS-додатку апробовано у ТОВ «Хлібодар» (довідка № 223 від 21 вересня 2015 р.); інтелектуальну модель ефективності впровадження автоматизованої інформаційно-облікової системи на основі нечіткої логіки використано при зборі інформації в процесі оцінки виконання Програми економічного та соціального розвитку Рівненської області у Департаменті економічного розвитку і торгівлі Рівненської обласної державної адміністрації (довідка № 01/1-206 від 27 лютого 2015 р.); організаційне забезпечення управлінського обліку та формування управлінської звітності в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій – у Рівненській торгово-промисловій палаті (довідка № 56.01/371/1 від 04 вересня 2015 р.); розроблене внутрішнє Положення про організацію обліку господарської діяльності для підтримки процесів механізації – у КП «Рівнеелектротранс» Рівненської міської ради (довідка № 324 від 16 травня 2016 р.).

Результати дисертаційної роботи знайшли застосування в навчальному процесі Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне) при викладанні навчальних дисциплін «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством», «Організація обліку» (довідка № 001-386 від 25 лютого 2015 р.) та Рівненського державного гуманітарного університету при викладанні навчальних дисциплін «Облік і аудит», «Бухгалтерський облік в торгівлі», «Бухгалтерський облік в туристичній галузі» (довідка № 161 від 06 серпня 2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою роботою. Усі наведені у дослідженні теоретичні обґрунтування, наукові результати, практичні розробки, висновки та рекомендації одержані автором самостійно на основі аналізу та узагальнення теоретичного і практичного матеріалу. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті положення та ідеї, які одержані автором особисто. Особистий внесок здобувача в публікаціях із співавторами відображено в списку опублікованих праць.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження, наукові положення, практичні матеріали, рекомендації й висновки дисертаційної роботи викладено, обговорено та схвалено на 5-ти міжнародних науково-практичних конференціях: «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2011 р.); «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2012 р.); «Фінансова система країни:

тенденції та перспективи розвитку» (Острог, 2014 р.); «Проблеми і механізми відтворення ресурсного потенціалу України в контексті євроінтеграції» (Рівне, 2014 р.); «Стратегічні рішення інформаційного розвитку економіки, суспільства та бізнесу» (Рівне, 2014 р.) та 2-ох звітних наукових конференціях Рівненського державного гуманітарного університету за секціями «Економіка та менеджмент» (Рівне, 2011 р.), «Менеджмент та маркетинг, економіка» (Рівне, 2013 р.).

Публікації. Основні наукові результати опубліковано в 16 наукових працях (4,54 друк. арк., з яких особисто автору належать 4,49 друк. арк.), у тому числі: 5 статей – у наукових фахових виданнях України (1,78 друк. арк., з них 1,73 друк. арк. належать особисто автору), 4 статті – у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних (1,71 друк. арк.), 7 – у матеріалах науково-практичних конференцій (1,05 друк. арк.).

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 189 сторінок (171 сторінка – основного), що містить 27 таблиць, 38 рисунків. Список використаних джерел складається з 208 найменувань на 21 сторінці. Робота містить 14 додатків, розміщених на 35 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету і завдання дисертаційної роботи, визначено її об'єкт, предмет і методи дослідження, інформаційну базу, висвітлено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, подано відомості про їх апробацію.

У першому розділі – **«Теоретичні основи обліку діяльності вітчизняних підприємств у контексті соціально-економічних реформ»** – охарактеризовано ІОР як один із основних інформаційних ресурсів постіндустріальної економіки, досліджено методичні та організаційні підходи до функціонування системи обліку діяльності підприємств, визначено особливості впровадження сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій обробки та передачі облікової інформації.

Облікова інформація сприяє підвищенню ефективності управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Більшість важливих рішень незалежно від їх сутності ґрунтуються на фінансових розрахунках, які потрібною базовою інформацією забезпечують облік, дані якого слугують інформаційним підґрунтям для проведення аналізу.

З переходом до економіки, що базується на знаннях, людському потенціалі та інформації, виникає потреба в забезпеченні якісних характеристик облікової інформації. У дисертаційній роботі обґрунтовано, що одним із основних ресурсів у постіндустріальній економіці є ІОР: як об'єкт обліку – це нематеріальний актив, як інформація – системна обробка, узагальнення та передача облікових даних з використанням сучасних інформаційних технологій, як оцінка корисності – інформаційна основа оперативного та стратегічного управління. Ефективне використання ІОР впливає на якість системи менеджменту, зумовлює зростання продуктивності практично на всіх рівнях організації господарської діяльності.

Внесено уточнення до класифікації економічної інформації з урахуванням розширення об'єктів обліку на засадах сталого розвитку та рівнів технологічної обробки, яку запропоновано здійснювати за: джерелами формування (облікова, адміністративно-управлінська); рівнем узагальнення (макроінформація, мікроінформація, колективна та індивідуальна); даними обліку (фінансова, статистична, податкова, управлінська); результатами планування діяльності (короткострокова, середньострокова, довгострокова); рішенням органів зовнішнього контролю (аналітично-статистична, комплексна); інформативністю адміністративних рішень (коригувальна, розподільча, статистична); способом відображення (графічна, текстова, таблична, проєктована за допомогою ІТ).

Досліджено, що загальна сума витрат на інновації промислових підприємств в Рівненській області за 2015 рік становить 6865,9 тис. грн., з яких 5062,4 тис. грн. – вартість придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, що складає 73,3% від загальних витрат на інновації (по Україні – 80,7%).

Підтверджено, що подальший розвиток ІОР повинен здійснюватися випереджувальними темпами (порівняно із загальними темпами розвитку економіки), оскільки це уможливить оптимізацію обліково-аналітичного забезпечення на всіх етапах господарської діяльності підприємств. Зазначене обумовлює необхідність перегляду теоретичних засад організації обліку.

Встановлено, що для організації облікового процесу характерна послідовність таких елементів, покладених в основу комп'ютеризації (рис. 1), яка найбільш повно враховує специфіку застосування інформаційних технологій, при цьому технічна складова організації обліку в частині формування ІОР є результативною.

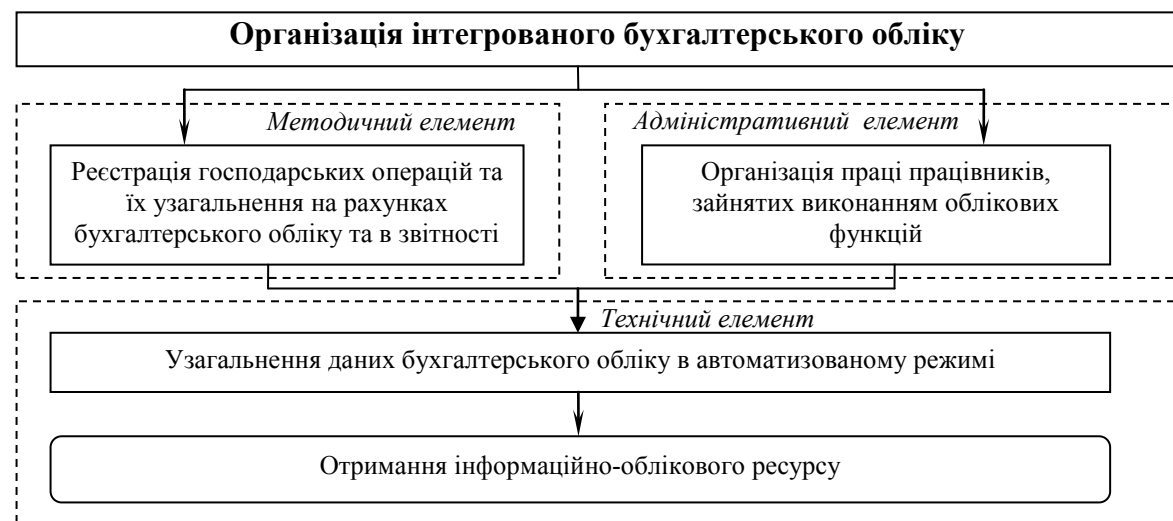

Рис. 1. Послідовність елементів організації інтегрованого бухгалтерського обліку

Деталізовано методичні підходи до організації обліку на етапах збору облікової інформації з урахуванням реєстрації як господарських операцій, так і соціально-економічних явищ в рамках господарської діяльності.

Підтверджено необхідність формування звітності за принципом триєдиного підсумку (поєднання техніко-економічних показників підприємства з можливістю

їх використання для вирішення соціально-екологічних питань, оскільки збалансованість трьох напрямів (соціального, економічного та екологічного) ідентифікує сталий розвиток підприємства у часовому еквіваленті.

Корисність ІОР як виду виробничого ресурсу буде забезпечено в умовах інтегрованого підходу до організації обліку, що передбачає цілісність інтегрованої системи бухгалтерського обліку, а саме: підсистем фінансового обліку, управлінського обліку, обліку розрахунків з бюджетом за податками та зборами (податкового обліку). Наведено альтернативний перелік таких показників на мікро- та макрорівнях.

Суттєвий вплив на процеси комп'ютеризації облікової системи чинить реорганізація обліку з урахуванням міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності. Розкрито необхідність процесу стандартизації обліку з огляду на інтеграцію економічних систем у світовому масштабі. Обґрунтовано можливість трансформації облікової інформації за вимогами Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) з використанням сучасних автоматизованих систем. Відзначено, що автоматизація трансформації обліку і звітності повинна враховувати відмінність у принципах та методах національної системи обліку та МСБО.

Для організації бухгалтерського обліку за допомогою найбільш поширеної програми «1С: Підприємство» (за результатами аналізу ринку програмних продуктів) здійснено порівняння методичних підходів до зазначеного програмного продукту з урахуванням змін типової конфігурації відповідно до робочого плану рахунків підприємства та за результатами вивчення імплементацій мобільності типової конфігурації програми «1С: Підприємство». Впровадження КСБО за першою методикою поглиблення аналітичного обліку здійснюється шляхом відкриття нових субрахунків, а при використанні іншої методики – шляхом збільшення рівня структури довідників чи кількості видів субконто, за допомогою яких здійснюється аналітичний облік. З урахуванням цього розкрито переваги та недоліки такої конфігурації.

Обґрунтовано доцільність забезпечення синергетичного ефекту організації обліку з урахуванням методичного, технічного та адміністративного елементів. Ефективні програмні продукти дозволяють втілити раціональні підходи до гармонізації та уніфікації облікових даних, попередньо затверджених наказом про облікову політику підприємства (результати дослідження відображено у розробленому внутрішньому Положенні про організацію обліку на прикладі КП «Рівнеелектротранс»). Висновки щодо трактування поняття ІОР, практичні підходи до функціонування системи обліку підприємницької діяльності уможливили формування теоретичних засад обліку діяльності підприємств з використанням інформаційних технологій.

У другому розділі – «Застосування інформаційно-комп'ютерних технологій як складової організації облікової системи» – досліджено теоретико-організаційні положення комп'ютеризації обліку діяльності підприємств, розкрито якісні характеристики інформації бухгалтерського обліку як виробничого ресурсу в умовах комп'ютеризованої обробки даних, визначено напрями застосування сучасних програмних продуктів у контексті основних облікових підсистем.

Важливу роль у забезпеченні корисності ІОР відіграє належний рівень аналітичних процедур для деталізації синтетичного обліку. Форми та методи аналізу інформаційно-аналітичних потреб підвищують результативність упровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (КСБО) за рахунок якісного вивчення всіх показників (вартісних, натуральних, якісних, фінансових). Так, близько 5% підприємств Рівненської області здійснюють аналітичні дослідження в автоматизованому режимі.

У роботі наведено класифікацію облікової інформації у контексті її використання КСБО, представлено взаємозв'язок вхідних даних (які формуються на основі інформаційних потоків, що функціонують як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі підприємства) з КСБО, що здійснює обробку інформації для отримання вхідних даних (рис. 2).

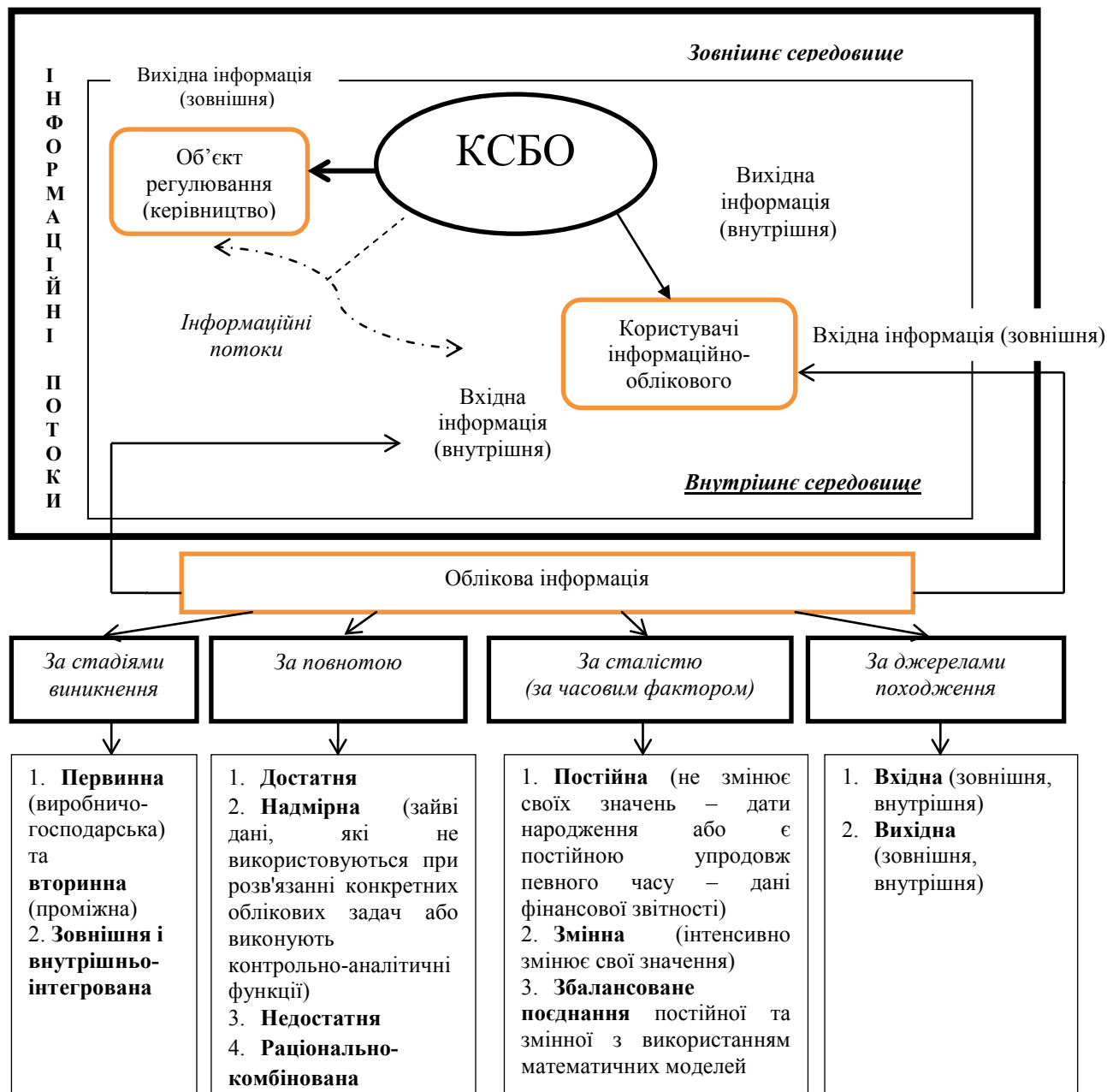

Рис. 2. Формування обліково-інформаційного ресурсу в умовах використання комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (КСБО)

Результати аналізу сучасних інформаційних систем дають підстави констатувати, що комп'ютеризація бізнес-процесів дозволяє нині забезпечити використання інформаційних технологій з метою здійснення системного аналізу, залучення корпоративних систем фінансового планування та платформи «DataMining» – для аналітичного прогнозування діяльності підприємства.

За результатами соціального опитування, метою якого було визначення наявності автоматизованих інформаційних систем на підприємствах та здійснення сегментації ринку, з 80-ти середніх і малих підприємств м. Рівного на 97% підприємств упроваджено КСБО, проте тільки 30% з них – КІС, що інтегрують роботу всіх відділів у єдиній базі.

В процесі виокремлення інформаційних блоків структури даних виділено три основні етапи: збір інформації про завдання, яке необхідно вирішити, його розподіл на декілька взаємопов'язаних таблиць у схемі даних; формулювання знань про систему (визначення типів вихідних даних і їх взаємозв'язків) та вимог до обробки даних, отримання схеми даних; структурування інформації в результаті системного аналізу. Складові оцінки корисності облікової інформації, які узагальнені на основі експертного висновку (за участю користувачів-респондентів), не мають загально визначеного переліку, однак пріоритетні показники формування ІОР наведено курсивом на рис. 2.

Досліджено характеристики практичного використання КСБО відповідно до класу та користувачів. Результати проведеного аналізу переваг та недоліків ERP-систем на підприємстві дозволяють зробити такі висновки: основна перевага ERP-систем – вплив якісної, своєчасної обліково-звітної інформації на зростання ефективності роботи підприємства в цілому, основний недолік – висока вартість упровадження. За результатами аналізу властивостей виробничих ресурсів (які мають матеріальну форму) та властивостей інформації підтверджено ефективність інформаційного виробничого ресурсу для підприємств (рис. 3).

Рис. 3. Зведене порівняння властивостей виробничих ресурсів підприємства

Багаторазове використання навіть однієї і тієї ж інформації не обумовлює втрату її корисності: якщо дані «застарілі», тобто інформація втратила свою актуальність, її легко можна замінити або оновити.

Теоретичне розкриття особливостей застосування інформаційно-комп'ютерних технологій як складової організації облікового процесу дозволяє ефективно організувати бухгалтерський облік, що забезпечує оперативність отримання ІОР для управлінських цілей.

Вибір форми ведення бухгалтерського обліку залежить від рішення управлінського персоналу, яке повинно ґрунтуватися на співвідношенні витрат та результату в кожній конкретній ситуації. Необхідною є оцінка ефективності впровадження КІС шляхом придбання готового програмного продукту, який включає ведення обліку або використання програмного забезпечення на умовах «хмарного сервісу» (порівняно з паперовою формою ведення обліку).

На основі аналізу діяльності підприємств хлібопекарної промисловості визначено причини недостатньо результативного впровадження КІС на підприємствах. На прикладі досліджуваних підприємств обраховано економічний ефект розробки, впровадження та ефективності функціонування системи КІС, а також проаналізовано динаміку поточних витрат, пов'язаних з веденням часткової автоматизації обліку, та визначено річний результат (перевитрати/економія) від проведення автоматизації обліку. Це дало можливість ідентифікувати параметри, які стали базою математичної моделі на основі методики нечіткої логіки.

У дисертації розроблено економіко-математичну модель ефективності впровадження КІС на прикладі підприємств хлібопекарної промисловості на базі апарату нечіткої логіки. Результати впровадження КІС для досліджуваних підприємств на найближчу перспективу представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Результати моделювання ефективності впровадження комп'ютерно-інформаційної системи на базі апарату нечіткої логіки

№ з/п	Показники	ПАТ «Поліссяхліб»	ТзОВ «Хлібодар»	ПП «Веселий колобок»
1.	Капітальні витрати на налагодження програмного забезпечення (у випадку відсутності штатного програміста умовно – це 3 мінімальні заробітні плати), тис. грн.	1,083	1,062	1,062
2.	Загальні капітальні витрати на впровадження КІС, тис. грн.	0,978	0,714	0,152
3.	Рентабельність діяльності, %	1,208	1,107	1,297
4.	Результативність впровадження КІС	0,613	0,551	0,5

Як виявилось із розрахунків результативності впровадження КІС, цей показник є найвищим у ПАТ «Поліссяхліб», тоді як у ТзОВ «Хлібодар» та ПП «Веселий колобок» значення – середні. Таким чином, автоматизація усіх процесів (включаючи облікові) на досліджуваних підприємствах є необхідною, в першу чергу – для ПАТ «Поліссяхліб».

У третьому розділі – «**Організація обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій**» – досліджено трансформацію змін в організації бухгалтерського обліку, визначено проблемні питання організації електронного документообігу, запропоновано заходи щодо їх врегулювання; схарактеризовано організацію управлінського обліку та формування управлінської звітності в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій.

Стрімкий розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій упродовж останніх років охоплює всі сфери господарювання, вносить відповідні зміни до порядку організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Крім придбання належного програмного забезпечення як найбільш поширеного способу комп'ютеризації бухгалтерського обліку, все більша кількість підприємств вдається до ведення обліку з використанням SaaS-сервісу. Такий підхід до організації облікових процесів дозволяє скоротити витрати на придбання програмних продуктів, забезпечивши ведення обліку на основі попередньої оплати за користування SaaS-додатками. Вищевикладене дозволяє констатувати існування дискусійних питань щодо нової форми ведення бухгалтерського обліку, що зумовлює необхідність визначення складових його організації в сучасних умовах.

Здійснене дослідження показало, що методичні підходи на етапах узагальнення інформації про об'єкти обліку залишаються без змін, проте техніка збору та обробки облікової інформації суттєво змінюються. Доведено, що в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій трансформаційні процеси сприяють: ефективній реалізації дистанційного виконання обов'язків з використанням спеціалізованого SaaS-додатку; оперативному перегляду норм праці в частині виконання облікових робіт, визначення оптимальної чисельності облікових працівників; впровадженню комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку на основі спеціалізованого SaaS-додатку; підготовці звітності в режимі реального часу у визначеному форматі; організації аналітичного обліку; автоматичній системі введення облікової інформації; організації електронного архіву.

Упровадження КІС на підприємстві уможливило організацію системи електронного документообігу. З метою розв'язання проблем його впровадження визначено ряд заходів:

– на державному рівні: внесення змін до нормативно-правових актів, зокрема, закріплення на законодавчому рівні використання поняття «електронний документообіг»; розширення реквізитів електронних документів шляхом додавання до їх складу позначок щодо змін в часі; впровадження форми передачі даних XBRL для формування документообігу та звітності;

– на рівні підприємства: встановлення обов'язків для осіб або спеціального відділу щодо належної організації електронного документообігу; формування внутрішніх регламентаційних документів; розробка системи захисту від несанкціонованого доступу до бази даних підприємства, встановлення прав доступу; проведення навчання та атестації персоналу, залученого до електронного документообігу.

Запропоновано послідовні етапи впровадження управлінського обліку на підприємстві в умовах використання комп'ютерних технологій:

- аналіз чинної системи управлінського обліку;
- розробка методики ведення управлінського обліку;
- впровадження системи управлінського обліку;
- формування управлінської звітності.

Доведено необхідність розробки на другому етапі єдиного документа – Стандарту ведення управлінського обліку, який містить усі методичні положення в частині управлінського обліку на конкретному підприємстві, структуру якого узагальнено за шістьма модульними блоками (табл. 2).

Альтернативним в умовах комп'ютеризації є впровадження не посадових, а персональних інструкцій, розроблених у форматі базових тез для кожної бізнес-ролі (функції працівника, яку він виконує в конкретний момент). У роботі наведено приклади таких персональних інструкцій (зокрема, для економіста, фінансиста, бухгалтера, спеціаліста з виробництва, менеджера зі збуту, програміста) в предметній сфері управлінського обліку на засадах використання інформаційно-комп'ютерних технологій.

Врахування визначених за результатами досліджень трансформаційних змін щодо елементів організації бухгалтерського обліку сприятиме належній організації бухгалтерського обліку на підприємствах в сучасних умовах господарювання.

ВИСНОВКИ

У дисертації сформульовано теоретичні положення та напрями вирішення важливої науково-прикладної проблеми щодо вдосконалення організаційних положень бухгалтерського обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. Виконане дослідження дало змогу сформулювати низку теоретичних, методичних та практичних висновків, які відображають досягнення визначеної мети і вирішення поставлених завдань.

1. Економічні трансформаційні процеси на макро- та макрорівнях впливають на концептуальну основу бухгалтерського обліку як базову складову економічної інтерпретації результатів господарської діяльності підприємства. За результатами досліджень в роботі доповнено принципи і уточнено якісні характеристики бухгалтерського обліку та звітності, обґрунтовано потребу в ідентифікації нових об'єктів обліку для забезпечення потенціалу корисності інформаційно-облікового ресурсу підприємства.

2. Реалізація програми збалансованого розвитку національної економіки на державному рівні обумовлює потребу розвитку трансформацій організації облікової системи підприємства, гармонізації даних підсистем фінансового, управлінського та податкового обліку. Обґрунтовано доцільність забезпечення синергетичного ефекту організації обліку з урахуванням комплексного підходу на методичному, технологічному та адміністративному рівнях. Ефективні програмні продукти дозволяють втілити раціональні підходи гармонізації та уніфікації облікових даних, попередньо затверджених наказом про облікову політику підприємства (результати дослідження відображено у впровадженому на КП «Рівнеелектротранс» Рівненської міської ради Положенні про організацію обліку).

Таблиця 2
Модульна структура Стандарту ведення управлінського обліку для підприємств хлібопекарної промисловості

Номер блоку	Назва блоку	Перелік питань, які розкриваються	Додаткові регламентаційні документи
1.	Загальні положення управлінського обліку	Сфера застосування стандарту Поняття та визначення управлінського обліку Завдання організації та ведення управлінського обліку: завдання ведення управлінського обліку, формування управлінської звітності	- - -
2.	Організація управлінського обліку на підприємстві	Загальні засади організації управлінського обліку (бізнес-ролі та їх виконавці, загальні вимоги до виконання процесів) Формування робочого плану рахунків управлінського обліку	Посадові інструкції осіб, які здійснюють управлінський облік. Коротка персональна інструкція для предметних галузей План рахунків управлінського обліку з набором аналітичних довідників. Інструкція щодо застосування Плану рахунків управлінського обліку Інструкції щодо ведення окремих об'єктів обліку
3.	Облікове забезпечення управлінського обліку	Порядок ведення обліку: руху товарів та готової продукції; виручки та додаткових доходів; виробництва продукції; операційних витрат; транспортних витрат; інших доходів та витрат; грошових коштів, фінансових інвестицій; розрахунків та заборгованості; необоротних активів, матеріально-виробничих запасів, резервів Аналітичний бухгалтерський облік витрат	Інструкція з калькулювання собівартості продукту (процесу)
4.	Система управлінської звітності	Порядок операцій управлінського обліку по закриттю поточного періода (місяця) Порядок коригування та редагування даних управлінського обліку Склад та призначення управлінської звітності Порядок формування управлінської звітності	- - Набір форм управлінських звітів Інструкція щодо формування управлінської звітності
5.	Аналітичні інструменти управлінського обліку	Оцінка ефективності діяльності підприємства Аналіз беззбитковості Оцінка фінансового стану, аналіз ймовірності банкрутства	Інструкція з розрахунку показників ефективності діяльності підприємства Інструкція про порядок здійснення аналізу беззбитковості Інструкція про порядок здійснення аналізу фінансового стану
6.	Інфраструктура управлінського обліку	Комп'ютеризація управлінського обліку (характеристика програмного продукту, можливості щодо ведення управлінського обліку) Документообіг управлінського обліку	Інструкція щодо ведення управлінського обліку в програмному продукті Графік документообігу управлінського обліку

3. З урахуванням державних програм реформації обліку здійснено оцінку основних характеристик облікових програмних продуктів. З метою врегулювання базової економічної складової господарської діяльності традиційні питання менеджменту (механізація та автоматизація) диференційовано на рівні внутрішнього нормативного регулювання: автоматизація – реалізація технології як етапу організації системи обліку (передбачена у внутрішньому Положенні про організацію обліку), механізація – забезпечення необхідного технічного рівня (елемент організаційного менеджменту).

4. Важливим етапом комп'ютеризації обліку визначено використання інформаційних потоків, що є основою сучасної постіндустріальної економіки. Вони трансформуються в облікові дані, які відповідно до цільових запитів адміністративного персоналу перетворюються у фінансово-економічні показники діяльності, показники ефективності і т.д. Розроблено класифікацію облікової інформації у контексті її використання комп'ютеризованою інформаційною системою, а також схему здійснення комп'ютеризованої обробки даних за допомогою КСБО.

5. Підтверджено, що одним із завдань КІС підприємства є впровадження в такій системі управлінських функцій. Дослідження ефективності впровадження КІС, проведені на основі прямих і непрямих методів, дозволили класифікувати витрати таким чином: на програмне та апаратне забезпечення; на підтримку; на телекомунікації; на управління КІС; на розробку програмного забезпечення. На основі проведеного соціального опитування визначено основні причини неефективного впровадження КІС, а також види програмного забезпечення, що використовують підприємства для комп'ютеризації.

6. Впровадження КІС передбачає розрахунок економічної ефективності, який в умовах невизначеності та наявності непорівнюваних кількісних та якісних показників запропоновано здійснювати з використанням апарату нечіткої логіки. Розроблена на основі конкретного інструментарію модель дозволила оцінити результативність впровадження КІС на підприємствах ПАТ «Поліссяхліб», ТОВ «Хлібодар», ПП «Веселий колобок» та обґрунтувати вибір найоптимальнішої комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку.

7. Встановлено, що впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій не вносить змін до методичного забезпечення будь-якого об'єкта обліку, проте суттєво впливає на організацію роботи обліково-економічного персоналу. Для зазначених фахівців можливим є дистанційне виконання обов'язків з використанням спеціалізованого SaaS-додатку, що вимагає перегляду норм праці, необхідних для виконання облікових робіт і визначення оптимальної чисельності облікових працівників, внесення змін до технічного забезпечення організації бухгалтерського обліку.

8. З метою вдосконалення організації електронного документообігу в системі бухгалтерського обліку виділено ряд заходів практичного характеру. Запропоновано внесення змін на державному рівні та на рівні підприємства (встановлення обов'язків для осіб або спеціального відділу щодо належної організації електронного документообігу; формування внутрішніх регламентаційних документів; розробка системи захисту від несанкціонованого доступу до бази).

9. Забезпечення управлінського персоналу необхідною інформацією можливо тільки за умови комп'ютеризації управлінського обліку. З метою його удосконалення запропоновано: перелік етапів впровадження управлінського обліку; структуру Стандарту ведення управлінського обліку; формування коротких персональних інструкцій для бізнес-ролей предметної сфери «Управлінський облік» в умовах комп'ютеризації. Наведені пропозиції детально висвітлюють методичні й організаційні особливості управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності на підприємстві.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Андреева А. О. Автоматизація господарського обліку як чинник прискорення процесу діяльності підприємств / С. О. Левицька, А. О. Андреева // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» Сер. : Економіка. – 2011. – Вип. 16. – С. 608–614. *Особистий внесок: запропоновано модель подання та інтерпретації облікових даних, які використовуються у створенні комп'ютерних систем бухгалтерського обліку* (0,38 д.а., особисто автора – 0,35 д.а.).

2. Андреева А. О. Облікова інформація та її роль у постіндустріальній економіці / С. О. Левицька, А. О. Андреева // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Економіка. – 2012. – Вип. 19. – С. 163–165. *Особистий внесок: досліджено якісні характеристики облікової інформації з урахуванням економічних особливостей* (0,37 д.а., особисто автора – 0,35 д.а.).

3. Андреева А. О. Теоретичні засади організації облікового процесу / А. О. Андреева // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія «Економічні науки». – 2012. – Вип. 22(2). – С. 198–203 (0,4 д.а.).

4. Андреева А. О. Принципи бухгалтерського обліку в міжнародній практиці / А. О. Андреева // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»: Зб. наук. праць Луцького національного технічного університету. – 2012. – Вип. 9 (33). – Ч. 4. – С. 7–12 (0,27 д.а.).

5. Пашніна А. О. Оцінка ефективності впровадження автоматизованої інформаційно-облікової системи на підприємствах хлібопекарської галузі / А. О. Пашніна // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. – 2015. – Вип. 13. – С. 251–258 (0,36 д.а.).

Статті у наукових фахових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз даних

6. Пашніна А. О. Облікова політика як основна складова облікового процесу / А. О. Пашніна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць Житомирського державного технологічного університету. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз». – 2015. – Вип. 1 (31). – С. 341–349 (0,51 д.а.).

7. Пашніна А. О. Переваги використання автоматизованої інформаційно-облікової системи у контексті функціонування інтегрованої системи господарського обліку / А. О. Пашніна // Проблеми і перспективи економіки та

управління : наук. журнал Чернігівського національного технологічного університету. – 2015. – Вип. 1 (1). – С. 191–197 (0,44 д.а.).

8. Пашніна А. О. Підвищення результативності автоматизації обліку за допомогою впровадження на виробничих підприємствах автоматизованих інформаційно-облікових систем / А. О. Пашніна // Актуальні проблеми економіки : наук. екон. журнал / Вищ. навч. заклад «Національна академія управління». – 2015. – Вип. 7 (169). – С. 438–443 (0,33 д.а.).

9. Пашніна А. О. Трансформація елементів організації обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій / А. О. Пашніна // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2016. – Вип. 2(30). – С. 122–126 (0,43 д.а.).

Опубліковані праці апробаційного характеру

10. Андрєєва А. О. Необхідність впровадження автоматизованих систем господарського обліку на підприємствах / А. О. Андрєєва // Матеріали звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників і студентів. Секція «Економіка та менеджмент» (11 берез. 2011 р.). – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 12. – С. 6–7 (0,13 д.а.).

11. Андрєєва А. О. Автоматизація як засіб підвищення ефективності господарського обліку / А. О. Андрєєва // Наука, освіта, суспільство очима молодих: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців (17-18 трав. 2011 р.). – Рівне : РДГУ, 2011. – Ч. 2: Природничо-математичний, суспільно-гуманітарний та економічний напрями. – С. 154–155 (0,23 д.а.).

12. Андрєєва А. О. Значення облікової інформації в постіндустріальній економіці / А. О. Андрєєва // Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців (18-19 квіт. 2012 р.). – Рівне : РВВ РДГУ, 2012. – Ч. 2: Природничо-математичний, суспільно-гуманітарний та економічний напрями. – С. 149–150 (0,17 д.а.).

13. Пашніна А. О. Інформаційні технології в контексті сталого розвитку / А. О. Пашніна // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ. Секція «Економіка та менеджмент». – Вип. XIV. – Рівне : РДГУ, 2013. – С. 77–78 (0,12 д.а.).

14. Пашніна А. О. Характеристика інформаційного облікового ресурсу, як фактора виробництва / А. О. Пашніна // Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія». – 2014. – С. 194–197 (0,17 д.а.).

15. Пашніна А. О. Використання автоматизованої інформаційно-облікової системи на підприємстві / А. О. Пашніна // Проблеми і механізми відтворення ресурсного потенціалу України в контексті євроінтеграції : зб. тез доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (16-17 жовт. 2014 року). – Рівне : НУВГП, 2014. – С. 356–358 (0,1 д.а.).

16. Пашніна А. О. Автоматизовані інформаційно-облікові системи, як фактор підвищення ефективності функціонування підприємства / А. О. Пашніна // Стратегічні рішення інформаційного розвитку економіки, суспільства та бізнесу : тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. науковців (12–14 лют. 2014 р.). – Рівне : НУВГП, 2014. – С. 163–165 (0,13 д.а.).

АННОТАЦІЯ

Пашніна А.О. Розвиток організації обліку на підприємствах в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне, 2016.

У дисертації досліджено теоретичні та практичні питання організаційного забезпечення бухгалтерського обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. Доповнено принципи та уточнено якісні характеристики бухгалтерського обліку та звітності, а також обґрунтовано потребу в ідентифікації нових об'єктів обліку для забезпечення потенціалу корисності інформаційно-облікового ресурсу підприємства. Встановлено послідовність елементів, покладених в основу комп'ютеризації, для організації облікового процесу.

Уточнено класифікацію економічної інформації з урахуванням розширення об'єктів обліку на засадах сталого розвитку, рівнів технологічної обробки. Запропоновано її здійснювати за стадіями виникнення, повнотою, сталістю, місцем розв'язування облікових задач. Описано трансформацію складових організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Доведено, що найбільшого впливу зазнають елементи адміністративної (можливість дистанційного виконання обов'язків з використанням спеціалізованого SaaS-додатку; перегляд норм праці, необхідних для виконання облікових робіт і визначення оптимальної чисельності облікових працівників) та технічної складових (впровадження комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку на основі спеціалізованого SaaS-додатку; отримання звітності в режимі реального часу у визначеному форматі; широкі можливості щодо організації аналітичного обліку; автоматична система введення облікової інформації).

Ключові слова: обліково-інформаційний ресурс, інформація, інформаційно-комп'ютерні технології, організація обліку, постіндустріальна економіка, комп'ютерна система бухгалтерського обліку.

АННОТАЦІЯ

Пашнина А. А. Развитие организации учета на предприятиях в условиях использования информационно-компьютерных технологий. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Национальный университет водного хозяйства и природопользования, Ровно, 2016.

В диссертации исследованы теоретические и практические вопросы организационного обеспечения бухгалтерского учета в условиях применения

информационно-компьютерных технологий. Дополнены принципы и уточнены качественные характеристики бухгалтерского учета и отчетности, а также обоснована необходимость идентификации новых объектов учета для обеспечения потенциала полезности информационно-учетного ресурса предприятия. Установлена последовательность элементов, положенных в основу компьютеризации, для организации учетного процесса: методический, административный, технический.

Уточнена классификация экономической информации с учетом расширения объектов учета на принципах устойчивого развития, уровней технологической обработки. Предложено ее осуществлять: по стадиям возникновения, полнотой, устойчивостью, местом решения учетных задач. Описано трансформацию составляющих организации бухгалтерского учета в условиях использования информационно-компьютерных технологий.

Доказано, что наибольшее влияние испытывают элементы административной (возможность дистанционного выполнения обязанностей с использованием специализированного SaaS-приложения; пересмотрены нормы труда, которые необходимы для выполнения учетных работ и определения оптимальной численности учетных работников) и технической составляющих (внедрение компьютерной формы ведения бухгалтерского учета на основе специализированного SaaS-приложения, получение отчетности в режиме реального времени в определенном формате; широкие возможности по организации аналитического учета).

Ключевые слова: учетно-информационный ресурс, информация, информационно-компьютерные технологии, организация учета, постиндустриальная экономика, компьютерная система бухгалтерского учета.

SUMMARY

Pashnina A.A. Development of accounting for enterprises under use of information technologies. – Printed as Manuscript.

The thesis for the scientific degree of the Candidate of Economic sciences, specialty 08.00.09 – Accounting, Analysis and Audit (by economic activities). – National University of Water and Environment Engineering. – Rivne, 2016.

Theoretical and practical issues of organizational support accounting in conditions of information and computer technology have been researched in the dissertation.

The object of research is the process of organization business enterprises in modern conditions of economic transformation. The subject of the study is a set of theoretical and methodological approaches and applied principles organization of accounting in conditions of use information and computer technologies.

In the work were supplemented principles and clarified the qualitative characteristics of accounting and reporting, as well as reasonably needed to identify new accounting objects for providing usefulness potential information and accounting resources your company.

The sequence of steps underlying computerization, to organize account process: methodological, administrative, technical have been established. The sequence which most complete considerate the specific application of information technology are proposed.

The classification of economic information specified considering expansion of facilities on account based on the principles of sustainable development, technological processing levels. Proposed to carry out it's by: the stages of occurrence, completeness, consistency, place of solving accounting problems. Submission of information on a given classification more fully describes the functional requirements for the implementation of computer accounting system in the enterprise (CAS) thus ensuring the effectiveness of its implementation.

The methodological support have been described for implementation computerized processing data by a computer accounting system, which based on the formation of analytical data, accumulation and storage the information, the formation of tax and financial reporting, graphing, calculation of financial ratio. The above increases the efficiency of carriers accounting information.

On the example of the baking industry defined CAS effectiveness through direct and indirect methods, which allowed to classify expenses as follows: for the software and hardware; for support; for telecommunications; for CAS management; for software development. Based on sociological survey identified the main reasons for the unsuccessful implementation of CAS enterprises, and the kinds of software used by businesses for computerization.

The characteristics CAS practical use studied according to its class and users. Based on the analysis of ERP-systems on the enterprise identified their main advantage – the increase efficiency of the enterprise as a whole; and the main drawback – the high cost of implementation.

We describe the transformation components the organization accounting in conditions the use of information and computer technology. It is proved that the greatest affected the items subject administrative (the ability to remotely execution duties using specialized SaaS-application; revision norms of the labor needed to perform accounting work and determine the optimal number of accounting staff) and technical components (implementation of computer accounting form based specialized SaaS-application, receive reports in real time in a certain format, wide opportunities for the organization of analytical accounting, automatic system of entry accounting information, organization of electronic archive), which requires the company paying them special attention.

In order to improve the process of computerization management accounting proposed: a list of the stages for its implementation; the structure of Standard of the management accounting (for modular units and regulating documents), the formation of short instructions for personal business roles subject area “Management Accounting” in conditions of computerization.

Keywords: accounting and information resource, information, information and computer technology, organization of accounting, post-industrial economy, computerized accounting system.

Підписано до друку 18.11.2016 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсет. Гарнітура «Times». Друк офсет.
Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 0,9. Наклад 100 пр. Зам. 68.
Друкарня видавництва «Волинські обереги».
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97.